

Nr 326.

Av herr **Holmgren**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 50, angående försvarsväsendets ordnande.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 50 angående försvarsväsendets ordnande föreslås om underbefäls och underofficerares vid flottan befordran till officerare i flottans stam, att såsom villkor för sådan befordran skulle bland annat uppställas

att hava genomgått sjökrigsskolans sjöofficerslinje 1. och 2. årskursen i land samt 2. och 3. årskursen ombord;

att för inträde vid sjökrigsskolan skulle av underbefäl och underofficerare fordras att hava med godkänt betyg genomgått 2-årig underofficersskola ävensom ådagalagt framstående tjänsteduglighet och väl vitsordat uppförande samt därjämte innehava kunskaper motsvarande: i *svenska språket* fordringarna i studentexamen, dock med begränsning av studierna i svenska litteraturen och för det skriftliga provets avläggande sådant ämnesval, att därvid endast sådana ämnen behandlades, som eleverna kunde tänkas bättre behärska än vad som kunde anses vara fallet med de ämnen, vilka givas i de vanliga studentskrivningarna; i *matematik, fysik och kemi* fordringarna i studentexamen på reallinjen samt i *engelska* eller *franska* språken fordringarna i studentexamen på latinlinjen B;

att de studier, som erfordrades för förvärvande av nyssnämnda kunskaper i allmänbildande ämnen, tillsvidare och intill erfarenhet vunnits, skulle bedrivas på de enskildas initiativ; samt

att under nämnda studiers bedrivande den studerande tilldelades studie-stipendium och befriades från tjänstgöring under i regel en tid av två år.

Med de sålunda uppställda kunskapsfordringarna i allmänbildande ämnen för vinnande av inträde i sjökrigsskolan finnes ingen möjlighet att med godkända betyg genomgå sjökrigsskolan än mindre upptaga tävlan med övriga kadetter, för vilkas inträde i skolan fordras fullständig studentexamen på reallinjen. För att få avlägga sjöofficersexamen skulle sålunda bliva nödvändigt medgiva dispens i vissa ämnen åt underbefäl och underofficerare, vilka med förutnämnda kunskaper vinna inträde i sjökrigsskolan. Skulle dylik dispens medgivas, skulle emellertid flottan dels erhålla en kategori officerare, som i avsaknad av erforderliga språkkunskaper icke skulle kunna på tillfredsställande sätt sköta sin tjänst särskilt under krig och vid

neutralitetsbevakning, dels denna kategori officerare icke kunna med tillfredsställande resultat genomgå den för alla sjöofficerare obligatoriska sjökrigshögskolan. Följden härav skulle bliva, att samtidigt som antalet officerare i avsevärd grad kvantitativt minskas ett avsevärt antal av dem kvalitativt försämrades. Härigenom skulle sjöofficerskåren komma att bestå av två olika kategorier, den ena med högre bildning och sålunda predestinerad att rekrytera de högre befälsgraderna, och en med lägre bildning och väsentligt sämre framtidsutsikter. Vida lyckligare synes en sådan anordning vara, som åt samtliga officerare giver en i det väsentligaste likartad underbyggnad, så att alla officerare skola ha samma förutsättningar att genom duglighet i sitt arbete kunna nå vidare befordran. I en tid då bildningssträvandena taga sig så starka uttryck som i våra dagar bör tillfälle beredas de officersaspiranter, som komma från underofficers- eller sjömanskårerna att i det väsentligaste erhålla ett kunskapsmått likvärdigt med övriga officersaspiranter, även om staten därigenom nödgas utbetala studiestipendier åt somliga aspiranter under ytterligare ett år.

Vad en kvantitativ minskning av officerskåren samtidigt med en kvalitativ försämring av en del av kåren betyder i en tid, då ökade krav såväl i tekniskt avseende som i fråga om förbindelserna med utländska mariner göra sig kraftigt gällande hos oss liksom inom andra mariner, torde för en var vara uppenbart. Man behöver härvid endast erinra om huru vårt land liksom övriga Östersjöländer efter Versaillesfreden årligen besökas av förutom tyska, polska och ryska även av engelska, franska, amerikanska och till och med italienska krigsfartyg samt samtidigt påvisa de komplicerade tekniska anordningar av olika slag, som finnas å dessa moderna fartyg.

En försämring av flottans officerare på det sätt, som skulle bliva följden, ifall de ovan återgivna, i proposition nr 50 föreslagna inträdesfordringarna till sjökrigsskolan av riksdagen godkändes, skulle medföra, att vår flottans officerare komme att avsevärt stå tillbaka i utbildning, duglighet och yrkeskicklighet i förhållande till de marinerna, med vilka vi kunna tänkas komma i konflikt. Med den betydelse, officerarna hava för flottans utveckling och användning, skulle detta betyda, att vår flotta samtidigt med att den kraftigt minskas i storlek också komme att gå tillbaka i tekniskt och taktiskt avseende.

Sådant bör icke få ske, i all synnerhet icke av den här berörda anledningen, då ett förebyggande härav icke medför nämnvärt ökade kostnader. Härför erfordras endast att för inträde i sjökrigsskolan för de underbefäl och underofficerare, som önska vinna officersbefordran, uppställas samma kunskapsfordringar i allmänbildande ämnen som de, vilka föreslagits av de särskilt tillkallade sakkunniga för utredning angående underbefäls och underofficers befordran till officer m. m. (underofficerssakkunniga), ävensom att tiden för dessa kunskapers inhämtande, om så i särskilda fall erfordras, utsträcker till tre år.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag föreslå,

att riksdagen i fråga om kunskapsfordringar i allmänbildande ämnen för underbefäl och underofficerare vid flottan, vilka önska vinna inträde i sjökrigsskolan, måtte besluta, att följande bestämmelser skola gälla, nämligen:

1. att såsom villkor för underbefäls och underofficers befordran till officer på stat vid flottan uppställas genomgående av sjökrigsskolans sjöofficerslinjes 1. och 2. årskurser i land samt 2. och 3. årskursen ombord;

2. att varje år underbefäl och underofficerare, som med godkänt betyg genomgått 2-årig underofficersskola ävensom ådagalagt framstående tjänsteduglighet och väl vitsordat uppförande samt visat sig vara i besittning av kunskaper i allmänbildande ämnen enligt vad nedan i mom. 3 sägs och bibringats kompletterande sjömilitär utbildning, till ett antal, som Kungl. Maj:t bestämmer, få antagas till sjökadetter med anslutning till 1. årets kurs i land;

3. att för att kunna på nyssnämnt sätt antagas till sjökadett av den, som genomgått 2-årig underofficersskola vid flottan, skall fordras följande kunskapsmått i allmänbildande ämnen, nämligen: i *matematik*, *fysik* och *kemi* fordringarna i studentexamen å reallinjen, i *svenska språket* fordringarna i studentexamen, dock med begränsad undervisning i den svenska litteraturen och med sådant ämnesval vid det skriftliga provet, att endast ämne därvid behandlades, som eleverna kunna tänkas bättre behärska än vad som kan anses vara fallet med de ämnen, vilka givas i de vanliga studentskrivningarna; i *engelska* och *franska språken* fordringarna i studentexamen på latinlinjen B; i *tyska språket* tillräckliga kunskaper för att kunna läsa tysk facklitteratur; samt i *historia* och *geografi* fordringar motsvarande realskoleexamen;

4. att de studier, som erfordras för förvärvande av nyssnämnda kunskaper i allmänbildande ämnen, tillsvidare och intill erfarenhet vunnits skola bedrivas på de enskildes initiativ;

5. att under nämnda studiers bedrivande den studerande skall tilldelas studiestipendium och befrias från tjänstgöring under en tid av två år eller, därest så i särskilt fall befinnes erforderligt, högst tre år.

Stockholm den 21 mars 1925.

Bj. Holmgren.

